

УДК 341.4

DOI: 10.33663/1563-3349-2026-100-333

ISSN 1563-3349

М. І. СІРИЙ

МІЖНАРОДНЕ ПРАВОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В СФЕРІ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ

Досліджено проблеми міжнародного правового співробітництва з кримінальних справ в умовах повномасштабної війни. Розглянуто досвід України щодо виконання конвенційних обов'язків, а також особливості здійснення міжнародної співпраці в сфері кримінальної юстиції під час війни та активних бойових дій. В центрі уваги дослідження перебувають права людини та гарантії їх забезпечення.

Ключові слова: держава, війна, кримінальна юстиція, міжнародне правове співробітництво, права людини.

Siryi Mykola. International legal cooperation in the field of criminal justice in times of war

The article is devoted to the problems of implementing international legal cooperation in criminal cases in conditions of full-scale war. The author considers Ukraine's experience in fulfilling its convention obligations, as well as the peculiarities of international cooperation in the field of criminal justice during war and active hostilities. The focus of the research is on human rights and guarantees for their implementation.

Key words: state, war, criminal justice, international legal cooperation, human rights.

Міжнародне правове співробітництво як проекція міжнародних відносин і реальної дипломатії [1, с. 17-18], як комплексна форма міждержавної співпраці, насамперед ґрунтується на засадах взаємодовіри та добросусідства. Саме ці основи руйнує війна, змінюючи характер та вектори міждержавних відносин, нівелюючи підвалини безпеки та гарантії забезпечення прав і свобод людини, що зумовлює актуальність цього дослідження.

Стан розробки проблеми. В українській юридичній науці поточного періоду проблематика міжнародного правового співро-

© СІРИЙ Микола Іванович – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник відділу проблем кримінальної юстиції та кримінології Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України; ORCID: 0009-0006-2475-3607; e-mail: siryy_mykola@ukr.net

бітництва в сфері кримінальної юстиції широко висвітлена у працях Н. М. Ахтирської, Р. В. Баранніка, В. С. Березняка, В. В. Бортиницької, С. М. Вихрист, О. О. Воронятнікова, Т. С. Гавриш, Г. М. Грищук, А. В. Грицьків, І. О. Завидняк, К. П. Задоя, В. В. Зуєва, С. С. Нестеренка, Д. П. Письменного, М. А. Погорецького, Д. Б. Сергєєва, Л. Д. Удалової та ін. Водночас умови війни зумовлюють необхідність вироблення нових наукових підходів до цієї проблеми.

Методологічну основу для цього складають загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема діалектичний, формально-логічний, системно-структурний, системно-функціональний тощо.

Виклад основного матеріалу сфокусовано на нинішніх обставинах воєнного часу. Очевидно, вплив війни на систему відносин міжнародного правового співробітництва прямо залежить від виду і масштабу воєнної агресії та характеру збройного конфлікту. Вже на рівні гібридних форм воєнного втручання однієї країни у внутрішні справи іншої відбувається трансформація архітектури міжнародного правового співробітництва, яка поглиблюється з посиленням та розгортанням воєнного конфлікту. Сучасна історія російсько-української війни є, в тому числі, історією поступового згортання правового співробітництва між Україною та рф, починаючи з 2014 року, а з лютого 2022 року – повного розриву цих відносин. Зокрема, у Заяві Президента України та Заяві Міністерства закордонних справ України від 24 лютого 2022 року було оголошено про розрив дипломатичних відносин України з рф через повномасштабне вторгнення збройних сил останньої на суверенну українську територію [2]. Враховуючи ту обставину, що республіка білорусь надала військам рф свою територію для здійснення цього агресивного вторгнення, а керівництво даної країни політично та ресурсно підтримало агресора, дипломатичні відносини між Україною та республікою білорусь суттєво погіршилися, і відповідно міжнародно-правова комунікація зазнала миттєвого згортання. Згодом Україна розірвала свої дипломатичні відносини, а також форми міжнародного правового співробітництва також із країнами, які прямо визнали окупацію українських територій російською федерацією.

Кардинально змінилось і ставлення України до проєкції в межах Співдружності незалежних держав як окремої паралельної

регіональної міжнародної системи правовідносин. Так, реагуючи на повномасштабну агресію, Верховна Рада України 1 грудня 2022 року прийняла Закон України № 2783-IX «Про зупинення дії та вихід з Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах та Протоколу до Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах від 22 січня 1993 року», який вступив в дію 23 грудня 2022 року. Відповідно Міністерство закордонних справ України здійснило офіційне повідомлення про зупинення дії Мінської конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах та Протоколу до неї у відносинах з російською федерацією та республікою білорусь з 27.12.2022 року. А також на виконання зазначеного Закону офіційні органи України повідомили депозитарій цієї Конвенції про рішення держави Україна про вихід із цього міжнародного договору, а Нотою Виконавчого комітету СНД від 05 січня 2023 року №3-1/16 депозитарій повідомив, що Конвенція та Протокол до неї припиняють свою дію стосовно України 29 грудня 2023 року [3].

Таким чином, із зазначених дат за даними міжнародно-правовими нормами припинилося міжнародне співробітництво правоохоронних органів та судів України з відповідними органами російської федерації і республіки білорусь, в той же час міжнародно-правові відносини з іншими учасниками Мінської конвенції перейшли у режим двосторонніх відносин та багатосторонніх міжнародно-правових договорів ООН та Ради Європи.

Саме багатосторонні міжнародно-правові конвенції, прийняті в рамках ООН та Ради Європи, як відомо, є основою сучасного міжнародного правового співробітництва. Так, на засадах та принципах ООН нині чинними для України є конвенції проти корупції (2003 р.), проти транснаціональної організованої злочинності (2000 р.), про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин (1988 р.) та низка конвенцій про боротьбу з різними формами та проявами тероризму (1997, 1999, 2005 роки).

Вельми широкою та ґрунтовною для сфери кримінальної юстиції є міжнародно-правова база співробітництва у форматі конвенцій Ради Європи, зокрема: про видачу правопорушників (1957 р.),

про взаємну допомогу в кримінальних справах (1959 р.), про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками (1964 рік), про міжнародну дійсність кримінальних вироків (1970 р.), про передачу провадження у кримінальних справах (1972 р.), про передачу засуджених осіб (1983 р.), про незастосування строків давності до злочинів проти людяності та воєнних злочинів (1974 р.), про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом (1990, 2005 р.), про боротьбу з корупцією (1999 р.), про боротьбу з тероризмом (1977 р.), про запобігання тероризму (2005 р.), про кіберзлочинність (2001 р.), а також про заходи щодо протидії торгівлі людьми (2005 р.).

Окрім того, у 2020-2023 роки Україна приєдналася до низки багатосторонніх договорів Організації Американських Держав, зокрема Міжамериканської конвенції про виконання кримінальних покарань за кордоном 1993 р., Міжамериканської конвенції про взаємну допомогу в кримінальних справах 1992 р. та Факультативного протоколу до неї, а також Конвенції про екстрадицію 1933 р.

У поточний воєнний період 19 вересня 2025 р. Україна підписала Третій додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу в кримінальних справах (Валлетський протокол), що покликаний модернізувати механізми міжнародної співпраці у розслідуванні кримінальних злочинів. Цей Протокол доповнює механізм зазначеної Конвенції та її попередніх додатків, адаптуючи його до реалій сьогодення, зокрема в частині спрощення та прискорення процедур взаємної допомоги; розширення переліку випадків, у яких держави-підписанти можуть запитувати взаємну допомогу; активного застосування електронних комунікацій і відеоконференцій (е-докази, допити онлайн, тощо); застосування дозволів на використання технічних засобів спостереження (GPS-трекінг, перехоплення телекомунікацій, тощо). Впровадження широкої лінійки цифрових інструментів у сфері кримінального судочинства потребуватиме певного законодавчого оновлення [4].

Наведені вище міжнародно-правові акти міжнародного правового співробітництва застосовуються у тісному зв'язку з положеннями Міжнародного пакту про громадські і політичні права (1966 р.) та Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (1950 р.). На виконання конвенційних вимог з огляду на початок міжнародного збройного конфлікту та бойових дій на

суверенній українській території наша держава у 2015 році зробила необхідні офіційні міжнародно-правові заяви та застереження щодо внесення змін до внутрішнього законодавства та, відповідно, обмеження дії гарантій прав і свобод людини.

Так, на першому етапі такі застереження Україна зробила відносно положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Європейської конвенції про видачу правопорушників.

У період з лютого 2014 року по 24 лютого 2022 року держава Україна неодноразово повідомляла Організацію Об'єднаних Націй про здійснення нею права відступу від своїх зобов'язань за Міжнародним пактом про громадянські та політичні права 1966 р. у зв'язку з воєнною агресією з боку рф [5].

За результатами повномасштабної агресії російської федерації проти України у визначеному конвенційному порядку держава Україна у вербальній ноті від 28 лютого 2022 року зробила заяву із змістовним застереженням щодо запровадження з 24 лютого 2022 року строком на 30 днів надзвичайного стану в окремих регіонах України і воєнного стану на всій території України та заходи відступу від її зобов'язань за Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод з посиланням на Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» № 64/2022 від 24.02.2022 року, затверджений Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»» № 2102-IX від 24.02.2022 року. Пунктом 3 вказаного Указу Президента України була передбачена можливість тимчасового обмеження на період дії правового режиму воєнного стану закріплених статтями 30-34, 38, 39, 41-44, 53 Конституції України конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також можливість запровадження обмежень, передбачених ч.1 ст.8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [6].

Зазначеними та іншими офіційними застереженнями держави Україна до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також до Європейської конвенції про видачу правопорушників та Європейської конвенції про взаємну допомогу в кримінальних справах було підтверджено, що до національного кримінального та кримінального процесуального законодавства України

для умов воєнного стану внесено зміни, які суттєво знизили рівень процесуальних гарантій конституційних прав, свобод і законних інтересів особи у кримінальному процесі України. Для умов війни така ситуація є достатньо виправданою та в певному сенсі критично необхідною.

Російсько-українська війна та всі обставини її розвитку як збройного конфлікту обов'язково перебувають у фокусі постійної уваги демократичних країн, зокрема країн Європи. З її початку, тобто з 2014 року, уряди європейських країн уважно досліджували та оцінювали стан справ у сфері кримінальної юстиції України, умови утримання затриманих та засуджених осіб, законодавчі зміни кримінального закону та кримінальної процесуальної форми, практику реалізації завдань з переслідування правопорушників. Як наслідок, час від часу вносились певні корективи у відносини міжнародного правового співробітництва з державою Україна.

Так, після повномасштабного вторгнення РФ на територію України у 2022 році переважна більшість європейських держав здійснили всебічну оцінку воєнного стану в Україні, враховуючи рівень загроз і небезпек, та сформували рекомендації щодо необхідності перегляду поточної політики з питань екстрадиції з огляду на особливу небезпеку для життя та здоров'я затриманих і ув'язнених та через занепокоєння щодо дотримання положень статей 3 та 6 Європейської конвенції з прав людини (ЄКПЛ). Згодом, цілим рядом європейських країн з огляду на фактор війни було проголошено більш категоричну позицію у питаннях видачі Україні правопорушників. Зокрема, Франція, Німеччина, Австрія, Чехія, Фінляндія та низка інших країн на офіційному рівні підтвердили свою співпрацю в сфері правової допомоги, але заявили про неможливість або суттєву ускладненість екстрадиції правопорушників в Україну з огляду на вимоги ЄКПЛ.

Така особлива позиція була обґрунтована вимогами їх національного законодавства, яке прямо визначає екстрадицію непринятною, якщо існує переконливе занепокоєння, що кримінальне провадження в запитуючій державі не відповідатиме принципам статей 3 і 6 ЄКПЛ через екстремальні обставини воєнних дій. При цьому виразний акцент було зроблено на необхідності дотримання саме положень статті 3 Конвенції щодо умов покарання або поводження, які не можуть досягати порогу нелюдського та такого, що

принижує гідність особи. В такому випадку екстрадиції перешкоджає не тільки пряма небезпека з боку запитуючої держави, а й та обставина, що державні органи не в змозі забезпечити ефективний захист особи від небезпеки щодо неминучих нападів третіх осіб.

Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) у своєму рішенні від 28 червня 2011 року «Суфі та Елмі проти Сполученого Королівства», № 8319/07 та 11449/07 [7], з посиланням на рішення ЄСПЛ від 17 липня 2008 року, № 25904/07, НА проти Сполученого Королівства, а також у рішенні ЄСПЛ від 23 серпня 2016 року, № 59166/12, J.K. та інші проти Швеції [8], встановив вагомні критерії, які, в свою чергу, не є вичерпними. Зокрема, судом було рекомендовано уважно оцінювати обставини про те, чи використовують сторони збройного конфлікту методи і тактику, які підвищують ризик жертв серед цивільного населення, чи спрямовані їх дії безпосередньо проти мирного населення; чи широко використовуються ці тактики і методи; чи є бойові дії локальними чи широко-масштабними, і, нарешті, яка кількість убитих, поранених і переміщених осіб. Відтак екстрадиція до територій, де велика кількість цивільних осіб стали жертвами екстремальних ситуацій, таких, як війна, і все ще стають такими жертвами, порушує статтю 3 ЄКПЛ та ставить під високий ризик дотримання вимог статті 6 ЄКПЛ.

Для держав-членів Конвенції вважається переконливим аргументом той факт, що запровадження в країні воєнного стану, як правило, призводить до пониження рівня правового захисту людини, до зменшення його дієвості. В умовах війни зменшується і вплив рішень Європейського суду з прав людини, насамперед у середньостроковій перспективі. Нарешті, береться до уваги і та обставина, що зазвичай неможливо передбачити розвиток війни та не можна виключити значне погіршення ситуації в запитуючій державі, в тому числі на територіях, які поки що не входять до основних театрів воєнних дій.

При оцінці рівня небезпеки та насильства на території збройного конфлікту береться до уваги широке коло факторів, зокрема, динаміка, характер та масштаб збройного військового протистояння, охоплені ним території, поширення воєнних атак на всю країну чи лише на її частину, масштаб окупованих регіонів, загальна кількість людей в країні, що потребують допомоги та захисту, факт змушеного переміщення цивільного населення із зони бойових дій,

кількість біженців, кількості потерпілих та жертв (вбитих, поранених), фактор різкого збільшення потреб у гуманітарній допомозі, наявність погіршення чи переривання життєво важливих поставок та послуг для населення тощо.

Особлива увага звертається на факти здійснення стороною збройного конфлікту цілеспрямованих воєнних атак на критично важливу цивільну інфраструктуру, об'єкти енерго- та водопостачання, заклади охорони здоров'я, освіти, об'єкти релігійних організацій, житлову забудову.

В кризових обставинах в пріоритеті завжди перебуває захист найбільш вразливих категорій цивільного населення, а саме: дітей, жінок, людей літнього віку. Факти невибіркового військового нападу на ці соціальні групи найбільшою мірою вказують на високі потенційні ризики загрози порушення прав людини в зоні збройного конфлікту.

Для сфери кримінальної юстиції особлива увага приділяється впливу факторів війни на ситуацію у в'язницях та місцях позбавлення волі. Зокрема, оцінки, заяви офіційних осіб, профільних міністрів щодо наявності надзвичайної ситуації в пенітенціарних установах у поточний воєнний період, а також в прогностичному вимірі, в тому числі з урахуванням результатів стрес-тестів ситуації, неодмінно враховуються всіма учасниками міжнародно-правової взаємодії.

Важливим фактом у політиці та практиці реалізації міжнародного правового співробітництва є наявність офіційних заяв та застережень держави, на території якої відбуваються бойові дії, щодо обмежень дії конвенційних норм. Ці офіційні повідомлення незмінно беруться до уваги при розгляді запитів з правової допомоги. Як було зазначено вище, Україна на початку війни виступила з офіційною декларацією, зробила заяви та застереження щодо низки конвенцій ООН та Ради Європи про те, що під час триваючого воєнного стану в Україні неможливо гарантувати дотримання всіх міжнародних договірних зобов'язань.

При комунікації та розгляді запитів з міжнародної правової допомоги релевантними для правозастосування вважаються оцінки ООН та її уповноважених органів, Ради Європи, впливових міжнародних організацій гуманітарного профілю, заяви офіційних осіб та державних органів, публікації ЗМІ. При цьому при вирішенні питань надання міжнародної правової допомоги юрисдик-

ційні органи запитуваної країни, як правило, віддають пріоритет повідомленням власної національної преси. У випадку перебігу російсько-української війни публікації європейської, американської преси та видань демократичних країн інших регіонів світу є вельми однотайними в оцінках через очевидність жорстокості неспровокованої російської агресії. Зокрема, у 2022-2026 роки ці інформаційні ресурси наповнені виразними заголовками на кшталт: «атака рф на цивільних осіб та інфраструктуру», «російські атаки на критичну енергетичну інфраструктуру становлять військовий злочин» і т. п.

Традиційно стрижень системи міжнародного співробітництва для сфери кримінальної юстиції становлять конвенції про взаємну допомогу в кримінальних справах та конвенції про видачу правопорушників (про екстрадицію). Екстрадиція правопорушників в Україну, з огляду на вищенаведені фактори, починаючи з 24 лютого 2022 року була вельми ускладненою.

Реагуючи на ці ускладнення, Верховна Рада України 21 листопада 2023 року прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення дотримання прав і свобод засуджених, переданих в Україну для відбування покарання, а також осіб, стосовно яких компетентним органом іноземної держави було прийнято рішення про їх видачу в Україну (екстрадицію) для притягнення до кримінальної відповідальності або виконання вироку» № 3480-ІХ, яким було доповнено та уточнено Кримінально-виконавчий кодекс України та Закон України «Про попереднє ув'язнення» в частині статусу виданих у порядку екстрадиції осіб, переліку місць їх утримання та відбуття покарання [9]. Фактично йдеться про створення особливих умов для цієї категорії осіб.

Згідно з даними Міністерства юстиції іноземні держави видали в Україну для притягнення до кримінальної відповідальності та виконання судових вироків у 2022 році 17 осіб, у 2023 – 22 особи, у 2024 році вже 73 особи, а за перше півріччя 2025 року – 72 особи. Покращення тенденції видачі до України запитуваних осіб у порядку екстрадиції представники Міністерства юстиції пов'язують із створенням в місцях утримання та ув'язнення спеціальних дільниць для екстрадованих осіб, які відповідають вимогам Європейської конвенції з прав людини [10]. Зазначені дані вказують на те, що ситуація

в цілому набула позитивної динаміки, але фактор війни залишився визначальним у питаннях видачі осіб, що переслідуються.

У свою чергу, з українського боку під час війни спостерігається суттєва активізація міжнародно-правової діяльності, що підтверджують статистичні дані, відображені у звітах Офісу Генерального прокурора, зокрема за 2021-2025 роки. Так, кількість запитів про міжнародне співробітництво у кримінальних провадженнях у 2022 році зросла майже на половину порівняно з 2021 роком, а дані за 2023-2025 роки вказують на стійку тенденцію збереження високого рівня цієї співпраці [11].

Підсумовуючи, слід зробити висновок про те, що війна суттєво впливає на зміст та практику міжнародного правового співробітництва в сфері кримінальної юстиції, особливо в частині екстрадиції правопорушників. Воєнний стан та ведення бойових дій об'єктивно погіршують умови реалізації прав, свобод і законних інтересів людини, а відтак звужують потенціал можливостей міжнародного правового співробітництва. При прийнятті рішень у межах міжнародної правової процедури оцінка ризиків здійснюється на широкій фактологічній основі з фокусом загальних та локальних рівнів, але в демократичній парадигмі завжди в пріоритеті повинні перебувати права людини.

1. Ахтирська Н.М. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Київ: Логос, 2019. 576 с. 2. Заява МЗС України від 24.02.2022 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/zayava-mzs-ukrayini-shchodo-rozrivu-diplomatichnih-vidnosin-z-rosijskoju-federacijeyu> 3. Щодо припинення дії даного міжнародного договору див.: Лист Міністерства закордонних справ № 72/14-612-2008 від 06.01.2023 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2008321-23#n5> 4. Див.: URL: https://minjust.gov.ua/news/ministry/ukraina-priednalasya-do-vallettskogo-protokolu-schodo-modernizatsii-mijnarodnoi-spivpratsi-u-rozsliduvanni-zlochiviv?fbclid=IwY2xjawNBtyNleHRuA2F1bQIxMABicmlkETFiaW05ejBaMU5XUHFRNkN6AR51pdjM0p2GsDAzokwLPLn6ml8_0DIBoZBf5DFa10V1AWMzJtXC2NOnnDzw_aem_UTqYDWTShJC9C_GlHscTw 5. Постійним представництвом України при ООН були направлені заяви із застереженнями на адресу Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй в частині вступу від своїх зобов'язань за Міжнародним пактом громадянські та політичні права, 1966 року, зокрема: вербальна нота № 4132/28-194/501-803 від 5 червня 2015 року (див. CN416.2015 . TREATIES-IV.4 від 16 липня 2015 року); вербальна нота № 4132 /28-194/501-1987 від 24 листопада 2015 року (див.

CN656.2015 .TREATIES-IV.4 від 14 грудня 2015 року); повідомлення від 6 липня 2016 року (див. CN502.2016.TREATIES-IV.4 від 18 липня 2016 року); повідомлення від Уряду України № 132/28/-194/501-128 від 20 січня 2017 року (див. CN612.2019 .TREATIES-IV.4 від 13 грудня 2019 року); повідомлення від Уряду України № 4132/23-194/501-2057 від 26 листопада 2019 року (див. CN618.2019 .TREATIES -IV.4 від 13 грудня 2019 року.)

6. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України № 2102-IX від 24.02.2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>

7. Рішення ЄСПЛ, справа «Суфі та Елмі проти Сполученого Королівства», № 8319/07 та 11449/07, від 28 червня 2011 року. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-105434%22%5D%7D>

8. Рішення ЄСПЛ, справа J.K. та інші проти Швеції № 59166/12, від 23 серпня 2016 року, URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-165442%22%5D%7D>

9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення дотримання прав і свобод засуджених, переданих в Україну для відбування покарання, а також осіб, стосовно яких компетентним органом іноземної держави було прийнято рішення про їх видачу в Україну (екстрадицію) для притягнення до кримінальної відповідальності або виконання вироку: Закон України № 3480-IX від 21 листопада 2023 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-20#Text>

10. Інформація з офіційного сайту Державної виконавчої служби України. URL: <https://kvs.gov.ua/note/new/17414/>

11. Згідно даних офіційного сайту Офісу Генерального прокурора кількісні показники запитів про міжнародне співробітництво у кримінальних провадженнях наступні: 2021 рік – 550 запитів; 2022 рік – 1002 запити; 2023 рік – 612 запитів; 2024 рік – 805 запитів; перше півріччя 2025 року – 388 запитів. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-robotu-organiv-prokuraturi-2>)

References

1. Akhtyrskaya N.M. International cooperation during criminal proceedings: theoretical and practical aspects: monograph. Kyiv: Logos, 2019. P.17-18.
2. Statement of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine dated February 24, 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/zayava-mzs-ukrayini-shchodorozrivu-diplomachnih-vidnosin-z-rosijskoyu-federacijeyu>.
3. Letter of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine No. 72/14-612-2008 dated January 6, 2023 Regarding the termination of the international treaty /The Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2008321-23#n5>.
4. Notification of the Ministry of Justice of Ukraine dated September 19, 2025. Ukraine joined the Valletta Protocol on the modernization of international cooperation in the investigation of crimes. URL: https://minjust.gov.ua/news/modernizatsii-mijnarodnoi-spiwrabitsi-u-rozsliduvanni-zlochiviv?fbclid=IwY2xjawNBtyNleHRuA2F1bQIxMABicmlkETFiaW05ejBaMU5XUHFRnK6AR51pdjM0p2GsDAzokwLPlnnn6ml8_0DIBoZBf5DFa10V1AWMzJtXC2NOmDzw_aem_UTqYDWTsXJC9C_GlhscTw.
5. On approval of the Decree of the President of Ukraine «On the introduction of martial law in Ukraine»: Law of Ukraine No. 2102-IX of February 24, 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

laws/show/2102-20#Text. 6. ECtHR, Sufi and Elmi v. the United Kingdom, Nos. 8319/07 and 11449/07, 28 June 2011. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-105434%22%5D%7D>. 7. ECtHR, J.K. and Others v. Sweden, No. 59166/12, 23 August 2016. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-165442%22%5D%7D>. 8. International cooperation in criminal proceedings: teaching and methodical manual. [Electronic edition] / compiled by: M. I. Smirnov, V. K. Voloshyna, A. V. Pidgorodynska; National University «Odesa Law Academy». Odesa: Phoenix, 2024. P.31-32. 9. On amendments to certain legislative acts of Ukraine regarding ensuring compliance with the rights and freedoms of convicted persons transferred to Ukraine to serve their sentence, as well as persons in respect of whom a competent authority of a foreign state has made a decision to extradite them to Ukraine for criminal prosecution or execution of a sentence: Law of Ukraine No. 3480-IX of November 21, 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-20#Text>. 10. Message of the State Enforcement Service of Ukraine dated June 27, 2025. Extradition: the number of persons extradited to Ukraine has increased by more than 4 times. URL: <https://kvs.gov.ua/note/new/17414/>. 11. On the work of the prosecutor's office. Official website of the Prosecutor General's Office. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-robotu-organiv-prokuraturi-2>

Siryi Mykola. International legal cooperation in the field of criminal justice in times of war

The article is devoted to the problems of implementing international legal cooperation in criminal cases in conditions of full-scale war. Using the modern experience of Ukraine, the author illustrates the dynamics of cardinal transformations that occur in the system of these relations under the influence of military aggression. The study also examines national experience in fulfilling convention obligations in the context of declarations and reservations on the restriction of guarantees of human rights and freedoms in martial law.

Considerable attention is paid to the issues of assessing the level of danger and violence in the territory of armed conflict, the range of factors taken into account when making decisions on requests for international legal assistance during war and active hostilities. Among such factors are the nature of the armed military confrontation, the scale of the occupied regions, the number of victims and victims (killed, wounded), the number of refugees, the total number of people in the country in need of assistance and protection, the presence of deterioration in vital supplies and services for the population, etc.

The results of the study conclude that the war has had a significant impact on the content and practice of international legal cooperation, especially in the area of extradition of offenders.

Key words: state, war, criminal justice, international legal cooperation, human rights.

Дата першого надходження рукопису до редакції: 21.03.2026 р.

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 30.03.2026 р.

Дата публікації: 28.04.2026 р.